

GAZETA LWOWSKA.

We Srode

N^{ro.} 34.

20. Marca 1822.

Wiadomości zagraniczne.

Hiszpania.

Na posiedzeniu w d. 14. Lutego otworzył Król Stany nadzwyczajne mową w osobie swojej. Królowa Jey Mość i Królewicowskie Ich Moście obadwa Infanty towarzyszyły Królowi do sali posiedzeń. Monarcha zalecił, aby w dniu tym cały orszak zdiąwszy żatobę wystąpił w ubiorach galowych.

Na posiedzeniu d. 11. i 12. przyjęto projekt do ustawy względem prawa petycyjnego i słuchano odczytania ostatniego układu księgi rozpoznaných ustaw karnych.

Na posiedzeniu w d. 12. Kommissyia mianowana do rozpoznania stosunków z prowincyami zamorskimi zdała swoją sprawę i czyniła wniosek, aby przyjęto przełożenie Rządu, i mającym być wysłanym Kommissarzom dano rozciągnięte pełnomocnictwa, by zawiadomić się można o wszystkich przełożeniach zgodnych ze sławą narodu. Wszystkie układy zawarte między Hiszpańskimi pełnomocnikami a Rządami w Ameryce utworzonymi, względnie każdego rodzaju niepodległości mają być za nieważne uznane. Kommissarze powinni być upoważnieni do przyjęcia i doniesienia do Stolicy wszystkich przełożeń jakie onym uczynione będą, wyjąwszy te, któreby ograniczyć mogły wolność Europejskich lub Amerykańskich Hiszpanów, mieszkających w prowincyach zamorskich w celu przeniesienia podług upodobania ich osób, rodzin lub posiadłości. Wniosek Kommissyji przyjęto. — Na przedostatnim posiedzeniu, w d. 13. podał nakoniec Navarro przełożenie przez 23 Deputowanych podpisane, podług którego, zapobiegając wszelkiem złym mówom, naruszającym sławę i delikatne uczucie teraźniejszych Stanów, wszyscy członkowie Stanów powinni się zobowiązać, iż w ciągu dwóch lat po onych rozwiązaniu nieprzyimają żadnego przedu, oznaki honorowey, pensyi, i żadney łaski, iakich Rząd udzielić może. — Prezes uważał, że wniosek ten obraża Konstytucyję, która już w tęj mierze potrzebne obeymuie rozporządzenia,

a gdy Munez Torreno odczytał §. 129 i 130 Konstytucyji, uchwalono, aby wnioskowi tego niebrać pod rozwagę. Przełożenie zaś wielu Deputowanych, aby Stany oświadczyły publicznie swoje zadowolenie i dzięki załodze Madryckiej za ięcy cywilne i wojskowe cnoty okazywane od czasu politycznego odrodzenia się Państwa, przyjęto jednogłośnie. Deputowany Sancho żądał, aby oświadczenie to rozciągało się do całej siły [zbroynę] Królestwa, coteż i przyjęto.

Wiadomości z Madrytu umieszczone w gazetach Francuzkich z d. 26. Lutego, donoszą, że P. Cuesta, Archidyakon Abili, wyszły pod Karolem IV. do Francyi, aby uszyć przesłać do Inkwizycyi, mianowany jest Ministrem łaski i sprawiedliwości. Hrabi Torreno poruczono Ministerstwo spraw zewnetrznych, lecz takowego nieprzyjął, mówią, iż ten Deputowany chce się udać do Paryża.

Król potwierdził dwa projekta do ustaw przyjęte przez Stany nadzwyczajne, ograniczające nieco wolność prasy i prawo prośb podawania.

W d. 15. Lutego odpawiły Stany zwyczajne swe pierwsze przygotowawcze posiedzenie pod przewodnictwem Prezesa Kommissyji nieustający; nowi Deputowani złożyli swoje pełnomocnictwa, względem których na drugiem posiedzeniu w d. 20. Kommissyia badawcza zdała sprawę, poczem na posiedzeniu trzeciem w d. 25. złożyć mieli Deputowani przysięgę. Względem wyboru na Prezesów do Stanów rozprawiano dlugo w d. 10. na zgromadzeniu liczone przybyłych nowych Deputowanych i oznaczono kandydatami Jenerala Riego, i byłych Ministrów Arguella i Valdes: zdaje się atoli, że Jeneralny Kapitan Aragonii, Alava będzie miał naywięcý głosów.

Rozkaz dzienny dowodczy placu Stolicy zaleca mocno wszystkim osobom każdego stopnia, nie należących do załogi, aby każdey Niedzieli zgłaszali się do sztabu jeneralnego placu. Niedopełniający tego rozkazu sciągna na siebie surowe kary.

W Sewilli w dniu, w którym stanęła nowa załoga miasta, zaszły wielkie rozruchy, przyczem kilka osób raniono. — W Murcyi i Sewilli wydaty nowe władze Królewskie rozporządzenie, aby wszystkie osoby wojskowe nie wcielone do pewnego pułku opuściły te miasta w ciągu 24 godzin.

Francyja.

Dostrzegacz Austriacki z d. 9. Marca zawiera: Gazety Paryżkie z d. 1. b. m. (które przez nadzwyczajną odebraliśmy sposobność, donoszą o zbrodniczym zamachu, który przedsięwziął Jenerał Berton*) w nocy z d. 24. na 25. Lutego między Thouars i Saumur na granicach obudwóch Departamentów Sevry, Mainy i Ligery. Dziennik rozpraw udziela w tęg mierze następujących szczegółów pisanych przez naocznego świadka, za których wiarę zaręcza:

»W d. 24. b. m., Jenerał Berton pokazał się raptownie około godziny 10 wieczorem na placu targowym w Thouars; a z nim także były Porucznik artylerji Delon, czyniący służbę Adjutanta i około pięćdziesiąt ludzi, którzy tworzyli jego orszak, czyli wojsko. Mieszkańcy, śpiący już po części, przejęci bojaźnią i strachem słysząc o niezwyčajny godzinie odgłos bębna i dzwonów wybiegli na ulice z domów, przekonani, że się pali.«

»Gdy się lud zebrał na placu, odczytał Jenerał Berton donośnym głosem odezwę w imieniu swoim, w której nadał sobie tytuł Naczelnego wodza związkowych z Poitou i Bretanii i oświadczył, iż celem konfederacyi jest zniszczyć panowanie Szlachty i Xięży i znieść nadzwyczajne dla ludu podatki, oraz ogłosił, iż zamiarem jego jest wyruszyć ku Saumur, gdzie iak twierdził załoga i wychowawcy tameczny szkoły wojskowy goręcią chęcią połączy się z jego wojskiem i wspierać jego plany.«

»Ludzie, których miał Berton przy sobie odpowiedzieli na odezwę swojego dowódcy rozmaitemi okrzyki, słyszano jeden przez drugiego wołających: *Viva la Charte! Vive l'Empereur Napoleon II. i Vive la Republique!* Niektórzy mieszkańcy, lecz onych bardzo mało, poszli pod chorągwie Bertonu, i założyli trzech kolorową kokardę.«

»Berton opuściwszy Thouars udał się ku Saumur; wszędzie gdzie przechodził kazał

na gwałt dzwonić po wsiach; włościanie zbiegali się, odczytywano odezwę, i rozdawano pieniądze. Temi zabiegami udało się mu, iż powiększył swoją buntowniczą garstkę około dwómaset nieznaczęśnyini. Gdy przybyli do mostu pod Foucheux pół mile od Saumur, kupa owa liczyła klisko 250 ludzi.«

»Jak wiadomo Jenerał Gentil de Saint Alphonse, mający dozór nad szkołą Saumurską był podówczas w Tours, i zdaie się, że Berton polegał wiele na jego nieobecności. Atoli skutek, zawiódł jego rachuby. Na pierwszą wiadomość o zbliżaniu się dowodzący buntowników, zebrały się wszystkie władze cywilne i wojskowe w Saumur; wychowawcy szkoły, załoga, gwardya narodowa, mając właściwych na czele dowodzców; Podprefekt, Burmistrz i wszyscy członkowie trybunału cywilnego wyruszyli z Saumur przeciwko buntownikom przy okrzykach: »Niech żyje Król!« i spotkali ich przy moście pod Foucheux; sam Burmistrz wyszedł przeciwko nim z odwagą, tym bardziej na pochwałę zasługującą, że przejęty chęcią zapobieżenia rozlewowi krwi, nie bez własnego niebezpieczeństwa wystąpił przed Jenerała Bertonu i zapytał się o przyczynę jego przybycia; Berton odpowiedział, iż żąda tylko wolnego przez Saumur przejścia, i zaręcza, że miasto ochronione będzie od wszelkiego rabunku i gwałtów. »Ciągnać pod znakami buntu nie możesz W Pan żyskać przejścia«, odpowiedział nie ustraszony burmistrz. »Więc takowe osiągnę przemocą«, odpowie Berton, a właśnie pod ten czas jeden z orszaku jego przytożył burmistrzowi pistolet do piersi. — »Możecie mi odjąć życie«, zawołał burmistrz, »ale tym sposobem tylko jeszcze pomnożycie swoje występki.«

»Stalość burmistrza skutkowała, a że to było w nocy, obiedwie strony nie mogły się swoich zmierzyć. Berton cofnął się z pogroźką, iż niebawem powróci i ukarze Saumur za uczyniony opór.«

»Ludzie, których Berton uwiodł pieniędzmi i nadziejami szybkiej i silnej pomocy, widząc się bydyć oszukanyimi i że uchodzi ich dowódca, rozbiegli się i powrócili do domów swoich; Berton nie miał już więcej nad 10 do 12 ludzi, gdy się pokazał znowu pod murami miasta Thouars, którego mieszkańcy ze mieli czas zastanowienia się, zamknęli bramy.«

»Wtedy ratował się ucieczką spiesznie Berton i są pewne wiadomości, że przebrany teraz po wieysku tuła się po lasach i górach, aby uszedł czynnemu śledztwu. Wojsko, które odebrało było rozkaz wyruszenia przeciwko tym

*) Czytelnicy przypomnią sobie, iż dom tego Jenerała w Paryżu przejrzała policya w d. 20. z. m. i badała jego służącego.

buntownikom powróciło już na swoje leże i tylko ściga onegoż kilka brygad żandarmeryi i oddział iazdy. W Saumur uwięziono na powołanie będącego Oficera nazwiskiem Roulé, który przeszedł był do buntowników i młodęgo człowieka, który na placu pobudzał lud do powstania; poymano także 9 do 10 osób z kupy Bertona; między nimi jest także były Pułkownik; spodziewają się wszystkich pochwytać.

»P. Castries uwięzić kazał jednego ze swoiego pułku Oficera, który miał związki z Paryżem i Jenerałem Bertone. Wszystkie woyska wyruszyły z największym zapalem przeciwko buntownikom. Czci godny ich Jenerał Hrabia Briche, odnowił też same dowody i w tém zdarzeniu swęj wierności, iakie już w roku 1815 w Montpellier okazał.

»Taki jest koniec szalonego i kary godnego przedsięwzięcia, które przynajmniej tę stawia korzyść, iż okazuje iak słabemi będą nadal wszelkie poduszczenia, iakimi uszy i umystry nasze od nieiakięgo zasmucane bywają. Francya czyta i słyszy ze wzgardą o buntowniczych okrzykach, które tylko okrutnem doświadczeniem poznawać i cenić umie; wie ona, co znaczą wyrazy dowodzców, którzy ięj miasto wolności i pokoia iakiem cieszy się pod opieką Króla swoiego i tarczą Tronu Konstytucyynego chcieliby ię obdarzyć naystraszniejszym ze wszystkiego złem, to jest woyną domową.

»Z resztą wszystek wontek tego spisku jest już w rękach.

W Paryżu zaburzono także spokoynność publiczną od d. 26. Lutego przez kilka wieczorów. Spiskowi obrali na widownię swoich bezprawioń kościoły i przystępy do nich, w których Missyjonarze każą podczas postu. Nabożeństwo przerwano kilka razy zapaleniem rac a modlitwy i pieśni nabożne nieprzyzwoitym wrzaskiem; nawet w d. 27. t. m. napastowano samego Arcybiskupa, gdy powracał do domu z kościoła i miotano nań obelgi, (których Dziennik rozpraw powtórzyć się obawia.) Uwięziono wielu burzycieli, a Władze, wsparte żandarmeryją, używają wszystkiego, aby tym gorszacyym wypadkom położyć koniec. Między poymanyimi w natłoku zaszłego w d. 28. wieczorem niedaleko kościoła *Petits Perés*, są także, iak Dziennik rozpraw zapewnia, PP. Corcelles i Demarçay; Konstytucyjonista, który podobnie o tym istotnym czynie namienia, dodaje, iż znajdowali się przypadkowo w owęj okolicy dla odwiedzin.

Izba Deputowanych wzięła w d. 28. Lutego pod rozwałę dwa projekta do ustaw

względem ostatecznego urządzenia dawniejszych rachunków i przyjęła pierwszy z tych projektów 192 głosami przeciwko 172. — Izba Parów wzięła pod rozwałę projekt do ustawy względem nkarania przewinień prassy. Wielu Parów mówią za projektem i przeciwko projektowi; mówią iednak że rozprawy potrwałią ieszcze dni kilka.

Gazeta wychodząca w Rennes, pod tytułem: *l'Echo de l'Ouest*, donosi pod d. 19. Lutego: »Nie wiemy, iakie wiadomości lub obawy przyprawić mogły Władze o niespokoyność; od kilku dni wszystko ma taką postać w naszym mieście, iakby miało bydź widownią ważnych wypadków. Czaty woyskowe podwoiono; po godzinie 6tej nie może się nikt zbliżyć do młynów prochowych; część siły zbroynęj jest nieustannie w poruszeniu. Żandarmeryja utrzymująca służbę w mieście została powiększona; natrafic na nię można na przechadzkach, na mieyscach publicznych, na ulicach iak i przed drzwiami domów; żadnego powozu ani oberzy nie ma, żeby ie nie przeryzała; zdaie się, iż śledzi osoby, na których odkryciu wiele zależy. Do wiary podobna, iż, aby osiągnąć cel, Kommissarz Policyi, otoczony żołnierzami przetrząsł dóm i ogród Pułkownika Robillon, atoli to śledztwo zdaie się bydź na próżno.

Podług późniejszych doniesień uwięziła żandarmeryja P. Dupuy, byłego Oficera iazdy, a teraz kupca w Nantes, iako podeyrzanego o uczestnictwo niedawno odkrytego spisku.

Gazeta wychodząca w Bordeaux pod tytułem: *la Ruche d'Aquitaine*, donosi z Grenoblu, że nieustannie burzyciele spokoynności przeciagają kray i buntownicze rozszerzają pisma i dodaje, że w Bourdeaux puszczzone w obieg tajemnie dwie piosnki mające na sobie piętno powstania i zbrodni są przedmiotem ścisłego śledztwa.

K r a k ó w.

W dalszym ciągu działań Seymu Rzeczpospolitey Krakowskię zapadły ostatecznie następujące uchwały. Na posiedzeniu 14. uchwalono i zamieniono iednomysłnością w prawo: Ustawę obostrzającą przepisy względem zawierania ślubów małżeńskich przez żydów. Woyci gmin są odpowiedzialni pod karą 1,000 Złotych polskich, za wydanie konsensu na takowe małżeństwa; nierzetelność zaświadczeń urodzenia, karana będzie iako oszustwo. Rabini żydowscy, za wydanie ślubów religiyynych przed zawarciem cywilnych, podobnież na karę 1,000 Złot. polsk. wskazani będą. Na posiedzeniu

szesnastym wystawienie nowego gmachu w miejscu starego ratusza i rozebranie domu stojącego przy sukiennicach pod inieniem Kommissyi; jednomyslnością uchwalono. Na temże samem posiedzeniu projekt Senatu względem urzędzenia klasy służących, czeladzi i wyrobników, jako mający wpływ na obyczaje, porządek i bezpieczeństwo publiczne jednomyslnością w prawo zamieniony. Na posiedzeniu dwudziestem projekt Senatu podniesienia opłaty stęplowey do 2,000 Złp. od wpisu w sprawach rowdowych jednomyslnością w prawo zamieniony. Na temże samem posiedzeniu projekt Senatu ustanowienia domu robotu, z wyznaczeniem 10,000 Złp. na pierwszy zakład, podobnie jednomyslnością uchwalono. Dobroczynne skutki tego ustanowienia, położą tamę proźniactwu i uwolnią mieszkańców, często krodę od bezwstydnego natręctwa ludzi zupełnie zdrewnych, i tylko przez lenistwo przenoszących upadającą żebranię, nad uczciwy zarobek. — Nakoniec projekt wybudowania nowego teatru, cofnięty został przez Senat i dalszemu czasowi zostawiony i na to miejsce, w skutek nowego wniosku od Senatu, uchwalono jednomyslnie powiększyć roczny zasitek teatrowi do 9,000 Złp. z warunkiem odnowienia dekoracyi i polepszenia muzyki. — Rachunkowość i budżet przychodów i rozchodów, zięty resztę posiedzeń Seymu, którego ostatnie posiedzenie zakończyło się na wynurzeniu wdzięczności od reprezentancyi Narodowej Senatorowi Grodzickiemu za gorliwe i obywatelskie prawdziwie, przewodniczenie obradom.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy. D. 4. Mar. odbyła się Installacya JW. Star. Hrab. Ordynata Zamoyckiego na Prezesa Senatu Król. Polsk. w zwyczajney sali obrad Senatorskich w zamku. Prawie wszyscy Senatorowie znajdujący się, teraz w Warszawie byli obecni temu obrzędowi. JW. Woiewoda Bieliński miał mowę stosowną, a poprzeczeniu nominacyi Królewskiej nowy Prezes zagał posiedzenie mową wyrażającą wdzięczność dla Monarchy. — Wielki obiad nastąpił u Prezesa.

W O p o c z n i e na Seymiku Szlacheckim pod Marszałkostwem JW. Konstantego Swidzińskiego obranymi zostali Radcami Woiew. tenże Marszałek i W. Karól Pomian Pomianowski. — W Augustowie na takimże Seymiku pod laską JW. Jana Augustowskiego obranymi zostali Radcami

Woiew. tenże Marszałek i JW. Ign. Matkiewicz, na obiedzie u Marszałka znajdowało się pomiędzy obywatelami wiele dam.

Nowy spis Ludności rozpoczął się onegdaj (t. t. m.) w Warszawie.

W Węgrowie na Seymiku Szlacheckim pod laską JW. Franciszka Gorskiego, Posłem obranym został JW. Prot. Leleweł, były Kapitan W. P. Radcami zaś Marszałek Seymiku i JW. Suligostowski.

W Sandomierzu na zgromadzeniu politycznym pod laską JW. Mich. Kubieszewskiego, Rektora szkół Sandom. obrani zostali Deputowanymi na Seym JW. Jerzy Kwiszor, a Radcą Woiew. W. W. Stanisław Krzesimowski, były Kapitan W. P. — Na takimże zgromadzeniu w Mławie pod Marszałkostwem JW. Piotra Ostaszewskiego Deputowanym na nowo obrany został JW. Józef Wysocki, a Radcą Woiew. W. Józef Łubinski. Uczta u Marszałka zakończyła obrady.

W Czersku na Seymiku Szlacheckim pod Laską JW. Ant. Swidzińskiego obrani zostali Radcami Woiew. tenże Marszałek i W. Ignacy Słomka. Obowiązki Sekretarza Seymiku pełnił W. Jan Roztworowski. — Na takimże Seymiku w Błoniu pod Marszałkostwem JW. Kaw. Lewińskiego Prezesa Tryb. Woiew. Mazow. Radcami Woiew. obrani zostali JJWW. Piótr Skulski i Kons. Jezierski. Obecni Obywatele zaproszeni zostali na obiad do Marszałka. Assessorami byli JJWW. Toczyński i Mich. Szymanowski a Sekretarzem Stan. Kościewski.

Podług ogłoszonego wykazu ceny chleba na czas od 1go do 31go Marca 1822 ważyć powinny: bułka montowa po kr. 1/2 łót. 5 1/8 — detto po kr. 1 łót. 10 7/8 — bułka ordynaryjna po kr. 1/2 łót. 6 7/8 — detto po kr. 1 łót. 13 6/8 — bochenek chleba białego po kr. 1 łót. 20 7/8 — detto po kr. 3 funt 1 łót. 30 7/8 — detto po kr. 6 funt 3 łót. 30 — bochenek chleba śniadego po kr. 1 funt. 1 łót. 2 7/8 — detto po kr. 3 funt. 3 łót 7 — detto po kr. 6 funt. 6 łót 14 2/8 — bochenek chleba razowego po kr. 3 funt. 2 łót. 19 3/8. — Funt mięsa na cały miesiąc b. kosztuje 2 kr. w M. K.

O zachowaniu tego wykazu przekonac się można na wadze ku temu pod ratuszem wystawioney; orzazuje doniosł, a prócz zatajenia imienia, przywoitę odbierze nagrodę.